

VII. KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI

1. Omówienie wyników

1. W IV kwartale 2018 r. wartość wskaźnika koniunktury w sektorze bankowym IRG SGH (IRGBAN) spadła, osiągając poziom 17,7 punktu. Wynik ten jest o 27,6 pkt niższy od wskazania z poprzedniego kwartału oraz nieznacznie niższy (o 0,4 pkt) od przewidywanego przez banki w poprzednim badaniu. Na spadek wartości wskaźnika wpłynęło pogorszenie się wszystkich trzech sald składowych: wyniku z działalności bankowej, wypracowanego zysku oraz zatrudnienia. Spodziewane jest dalsze pogorszenie się koniunktury w kolejnym okresie (wartość salda przewidywań wynosi -3,8 pkt).

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wynik z działalności bankowej (netto) spadła do 37,5 pkt (w III kwartale 2018 r. wynosiła 66,7 pkt). Obecny wynik okazał się również niższy od przewidywanego przed trzema miesiącami (o 15,8 pkt). Banki spodziewają się dalszego pogorszenia się wyniku z działalności (wartość salda przewidywań wynosi 7,1 pkt).

3. W ocenie ankietowanych warunki prowadzenia działalności bankowej są stabilne. Od roku wartość salda nie uległa zmianie i wynosi 0,0 pkt. Bieżąca ocena jest również zgodna z oczekiwaniami sektora z poprzedniego kwartału. Banki nie przewidują żadnych zmian warunków prowadzenia działalności w najbliższej przyszłości.

4. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość wypracowanego zysku wyniosła 25 pkt. Jest niższa niż w III kwartale 2018 r. o 47,2 pkt, lecz wyższa od przewidywanej o 10,7 pkt. Banki spodziewają się spadku zysków w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -7,1 pkt).

5. Nieco pogorszyła się jakość portfela należności banków. Wartość salda obniżyła się o 4,2 pkt. Liczba banków, których jakość portfela należności polepszyła się, wciąż jest wyższa niż tych, w których się pogarsza (wartość salda jest dodatnia i wynosi 12,5 pkt). Banki spodziewają się poprawy jakości portfela w najbliższym okresie (wartość salda przewidywań wynosi 30,8 pkt).

6. Wzrosło ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi. Wartość salda wyniosła 12,5 pkt i o tyle jest wyższa od wartości z poprzedniego kwartału. Większość banków (87,5%) nie odnotowała jednak zmiany popytu na swoje usługi. Spodziewany jest dalszy wzrost zainteresowania usługami bankowymi w I kwartale 2019 r. (wartość salda przewidywań wynosi 21,4 pkt).

7. W IV kwartale 2018 r. banki po raz kolejny zadeklarowały chęć redukcji zatrudnienia. Bieżąca wartość salda wynosi -9,4 pkt i jest o 6,5 pkt niższa od wartości z III kwartału 2018 r. Jest jednak wyższa (o 2,2 pkt) od przewidywanej. Banki planują dalsze cięcia w zatrudnieniu w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -11,5 pkt).

8. W IV kwartale 2018 r. przeciętne odczucia dotyczące dolegliwości barier w sektorze bankowym nie uległy znaczącej zmianie. Za najbardziej uciążliwe banki uznają bariery prawne (61,1%, spadek w porównaniu z poprzednim badaniem) oraz obciążenia podatkowe i wysoki koszt kapitału (po 44,4% wskazań). W kolejnym kwartale rozwój banków najprawdopodobniej będzie powstrzymywany przez te same czynniki.

9. Banki kontynuują odbudowę swoich pozycji inwestycyjnych. Wartość salda wzrosła względem III kwartału 2018 r. o 11,9 pkt (z 16,7 do 28,6 pkt) i jest zarazem wyższa od przewidywanej o 15,2 pkt. Prognozy ankietowanych wskazują na wzrost inwestycji kapitałowych również w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi 33,3 pkt).

10. Udział banków, które spodziewają się, że wielkość *spreadu* będzie się zwiększać w najbliższym okresie, wyniósł 25%. Pozostali respondenci bądź to nie przewidują zmian (62,5%), bądź

prognozują jego spadek (12,5%). Banki spodziewają się wzrostu *spreadu* w perspektywie 12 miesięcy (60%). Jedna czwarta (dokładnie 26,7%) nie przewiduje żadnych zmian, a jedynie 13,3% prognozuje spadek *spreadu* w ciągu 2019 r.

11. Większość ankietowanych (62,5%) ocenia, że w IV kwartale 2019 r. wartość polskiej waluty nie zmieni się. 12,5% badanych spodziewa się deprecjacji złotego, a 25% aprecjacji. W długim okresie (kolejnych 12 miesięcy) aprecjacja złotego jest, zdaniem banków, dużo bardziej prawdopodobna (60% ankietowanych). 26,7% badanych banków nie spodziewa się zmian kursu, a 13,3% wskazuje na deprecjację złotego.

12. Wszystkie banki biorące udział w badaniu zgodnie prognozują brak zmian wysokości stóp procentowych w najbliższym okresie. Większość z nich (93,8%) nie spodziewa się zmiany stóp również w perspektywie nadchodzących 12 miesięcy.

13. Od IV kwartału 2008 r. większość respondentów badania koniunktury w sektorze bankowym niezmiennie przewiduje stabilizację sytuacji gospodarczej w kraju. W IV kwartale 2018 r. odsetek ankietowanych, którzy nie spodziewają się zmian ogólnej sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie, wynosi 53,8%. Pozostałe banki wskazują na poprawę koniunktury (30,8%) lub jej pogorszenie się (15,4%). Należy zatem spodziewać się utrzymania się ścieżki wzrostu gospodarczego na podobnym do dotychczasowego poziomie. Prognozy długookresowe są podobne (75% bez zmian, 16,7% wzrost, 8,3% spadek).

14. Większość ankietowanych pozytywnie ocenia perspektywę sektora finansowego w Polsce. Odsetek banków, które przewidują brak jakichkolwiek zmian sytuacji sektora w krótkiej perspektywie, wynosi 83,3%, a tych, które spodziewają się poprawy sytuacji, 11,1%. Podobne oceny dotyczą kolejnych 12 miesięcy – 88,2% badanych wskazuje na brak zmiany, a 5,9% na polepszenie się sytuacji.

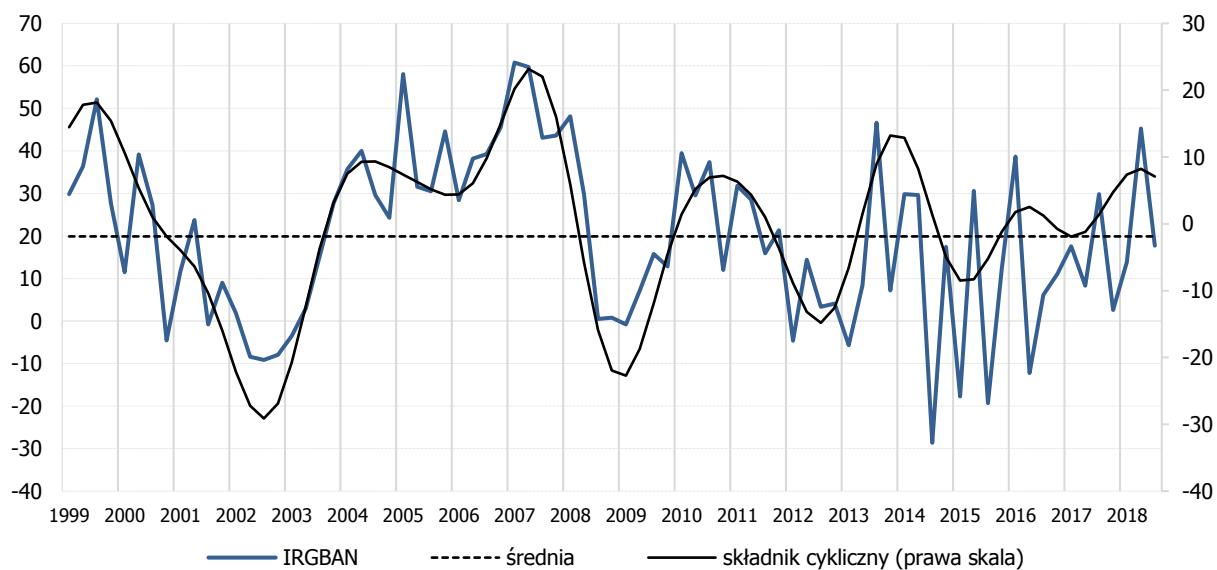
15. Niemal wszyscy ankietowani (92,9%) przewidują, że wyniki operacji *reverse-repo* w pierwszym kwartale 2019 r. nie zmienią się. Pozostali (7,1%) spodziewają się ich spadku. W ocenie badanych zyski z operacji *reverse-repo* nie ulegną zmianie również w długim okresie (85,7% banków).

16. Inflacja sięgnęła w lutym 2019 r. wysokości 0,4% w ujęciu rocznym. Uczestnicy badania bądź to nie spodziewają się zmian poziomu inflacji w najbliższych miesiącach (43,8%), bądź jego wzrostu. Oczekiwania dotyczące inflacji w długim okresie są ukierunkowane na jej wzrost – 75% badanych spodziewa się jej przyspieszenia, a 25% utrzymania się inflacji na niezmiennym poziomie.

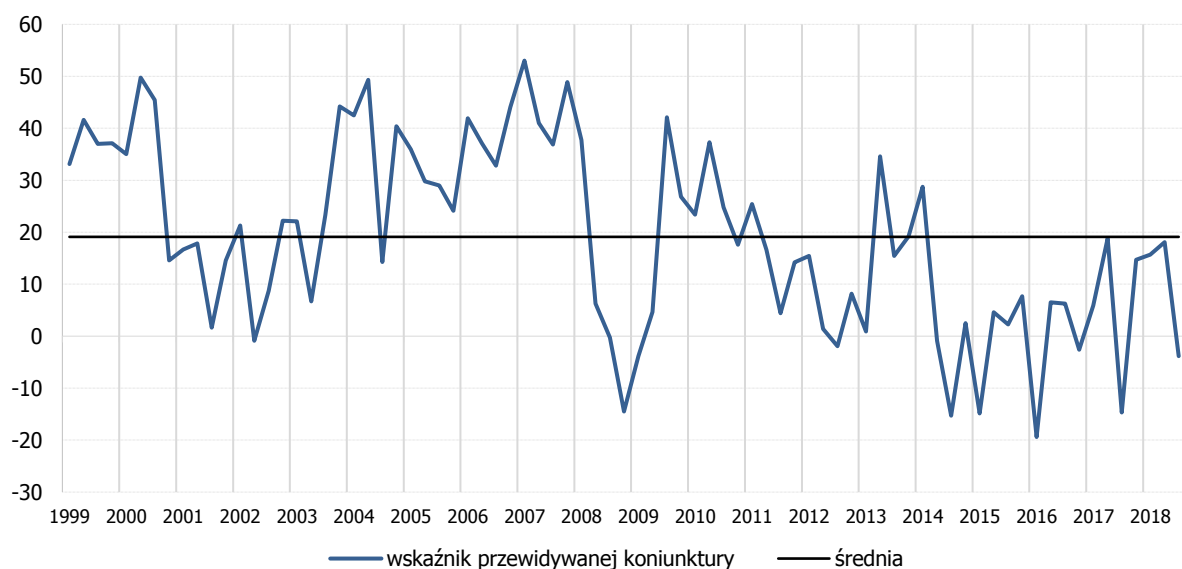
17. Przewidywania dotyczące krótkookresowego kształtowania się realnej podaży pieniądza wskazują na jej wzrost (56,3%) lub stabilizację (43,8%). Długookresowe oczekiwania respondentów co do kierunku ewentualnej zmiany podaży pieniądza są zbliżone do krótkookresowych (53,3% wzrost, 26,7% bez zmian i 20% spadek).

2. Wyniki szczegółowe

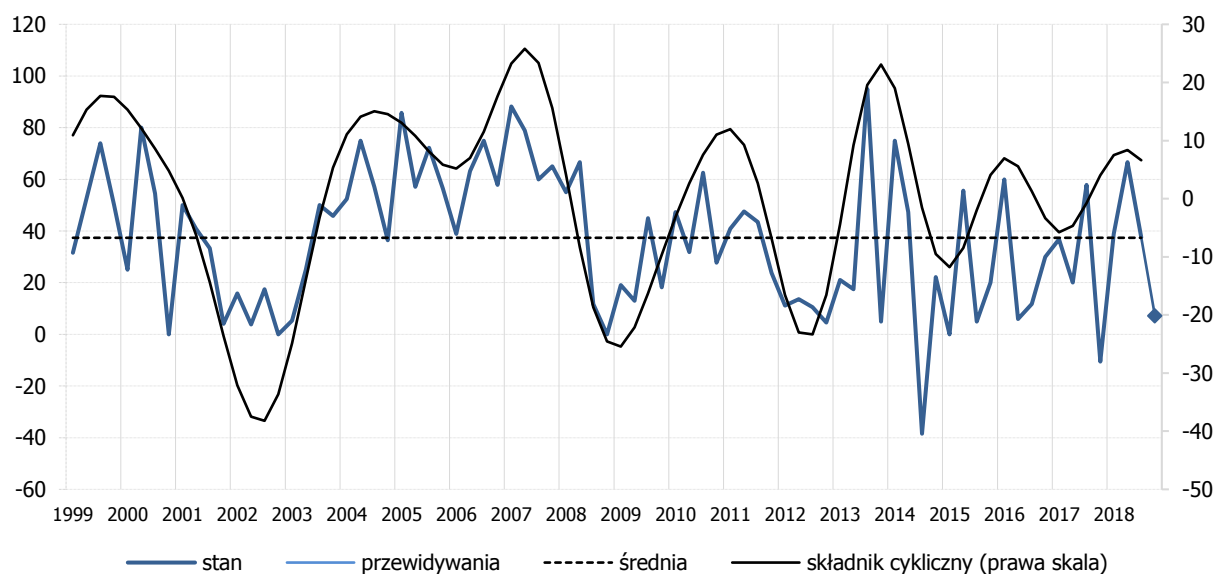
WSKAŹNIK KONIUNKTURY

	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018
wskaźnik koniunktury (IRGBAN)	8,3	29,8	2,6	13,9	45,3	17,7
wskaźnik prognozowanej koniunktury	18,8	-14,7	14,7	15,7	18,1	-3,8

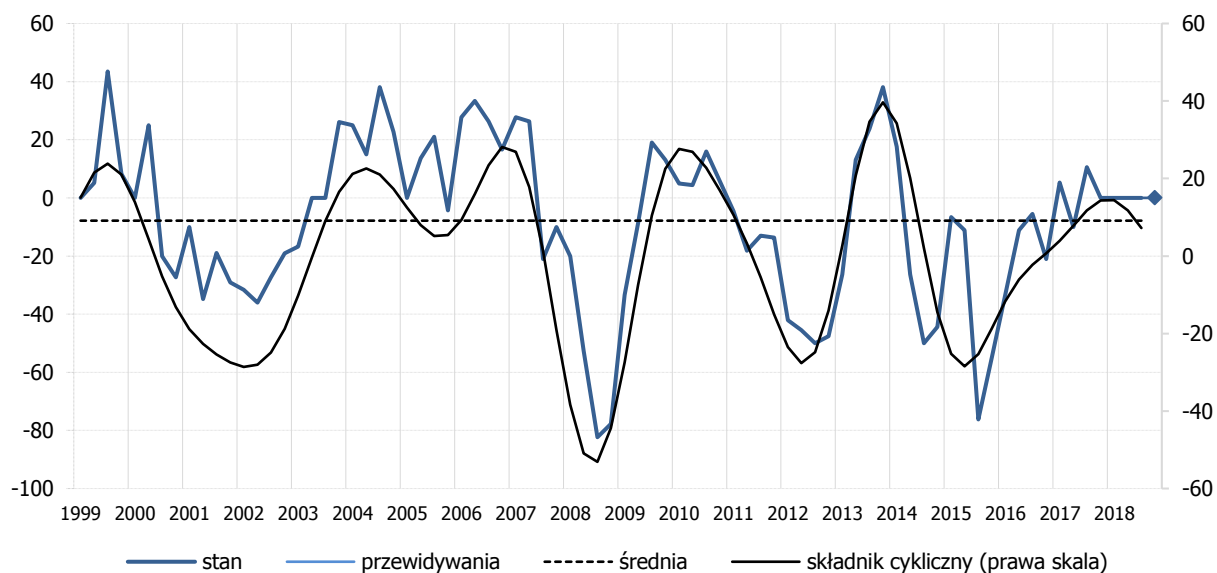

WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ (NETTO)

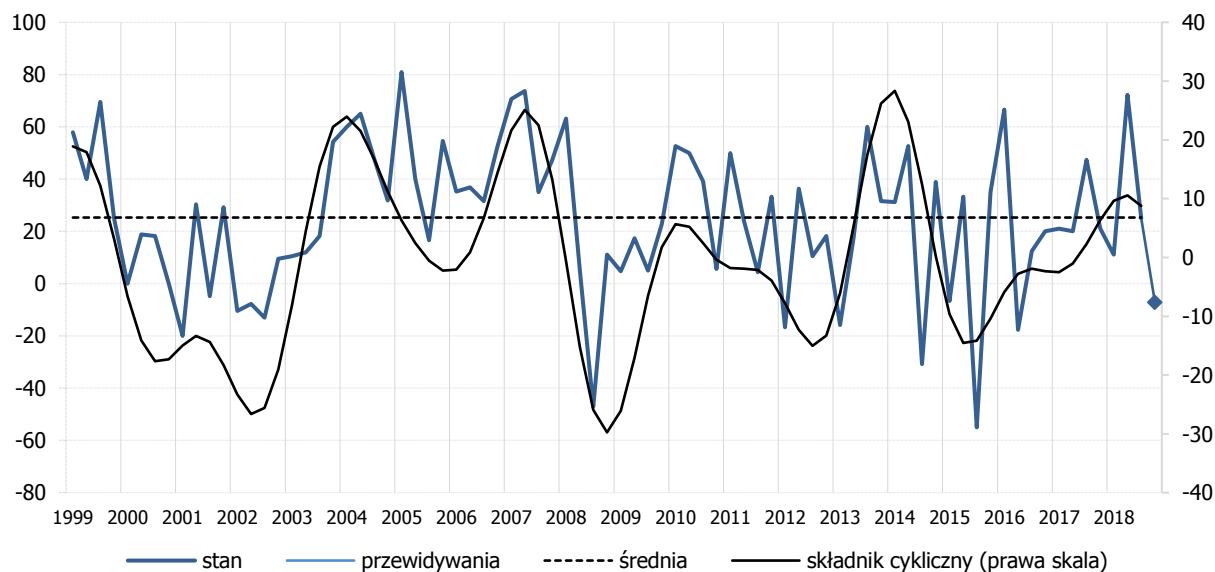
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	73,7	36,8	61,1	72,2	62,5	35,7
2. brak zmiany	10,5	15,8	16,7	22,2	12,5	35,7
3. spadek	15,8	47,4	22,2	5,6	25,0	28,6
saldo (1.-3.)	57,9	-10,5	38,9	66,7	37,5	7,1

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ

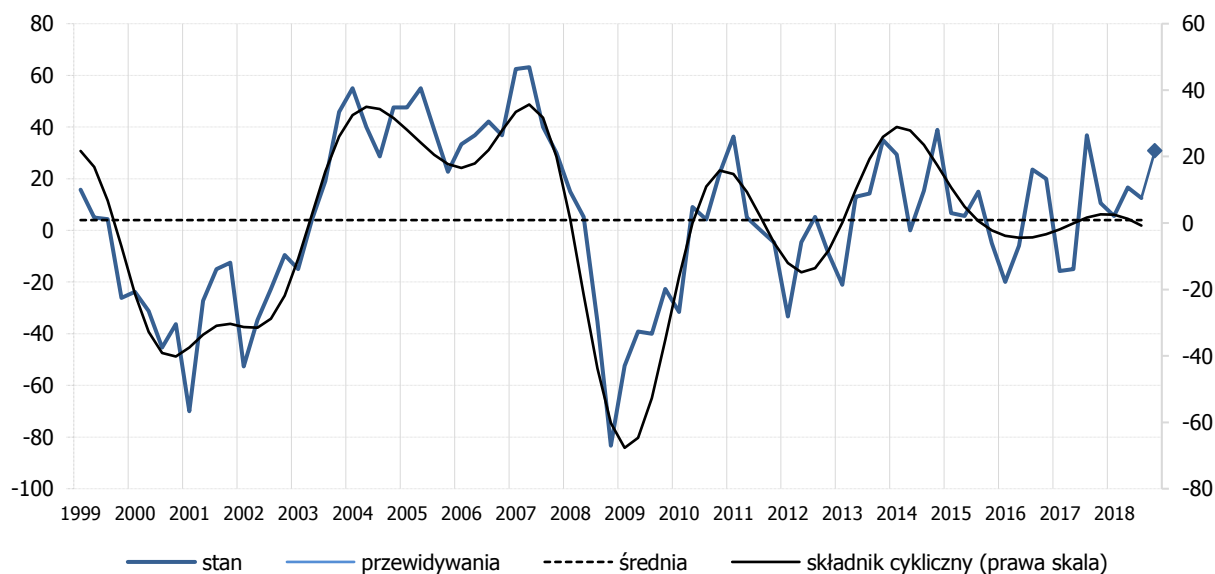
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. poprawa	15,8	5,3	5,6	0,0	6,3	7,1
2. brak zmiany	78,9	89,5	88,9	100,0	87,5	85,7
3. pogorszenie	5,3	5,3	5,6	0,0	6,3	7,1
saldo (1.-3.)	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

WIELKOŚĆ WYPRACOWANEGO ZYSKU

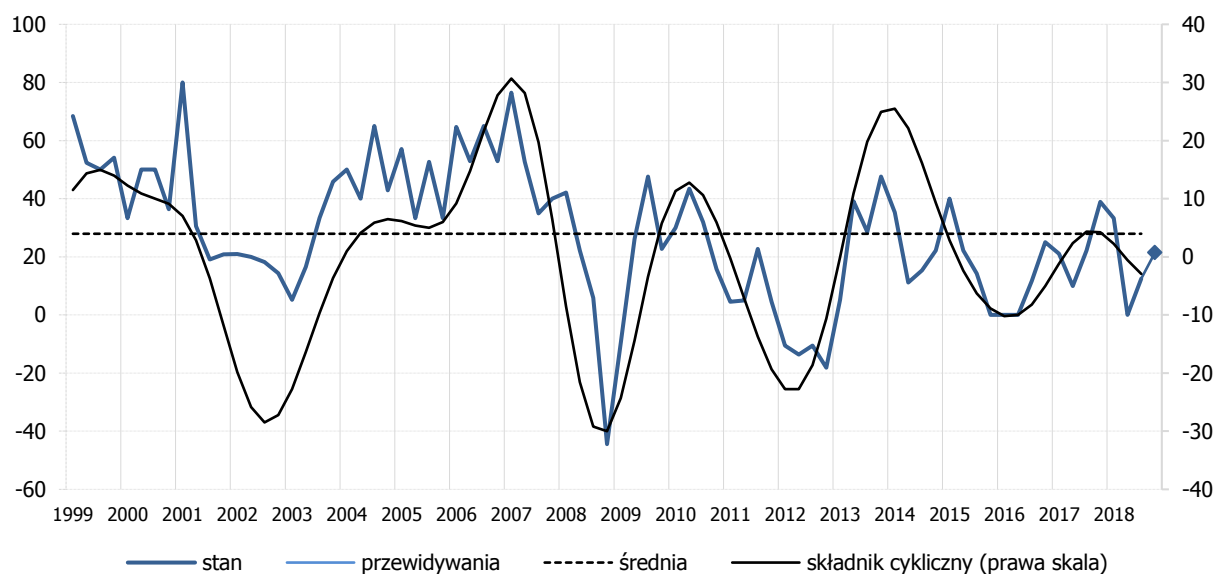
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	68,4	52,6	44,4	77,8	56,3	35,7
2. brak zmiany	10,5	15,8	22,2	16,7	12,5	21,4
3. spadek	21,1	31,6	33,3	5,6	31,3	42,9
saldo (1.-3.)	47,4	21,1	11,1	72,2	25,0	-7,1

JAKOŚĆ PORTFELA NALEŻNOŚCI

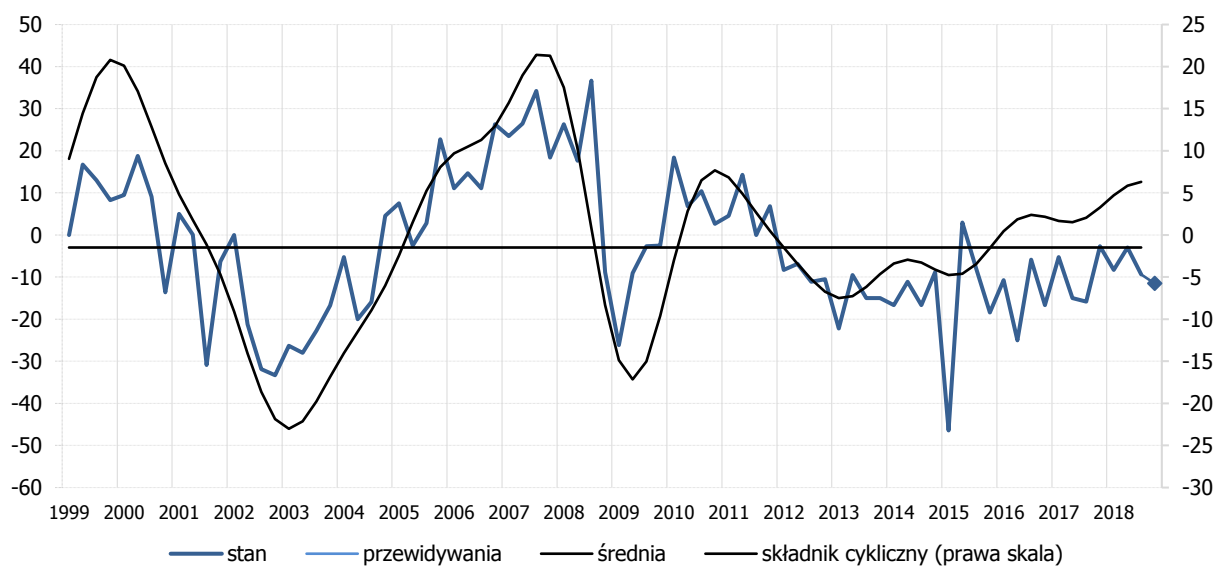
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. poprawa	47,4	26,3	22,2	27,8	25,0	30,8
2. brak zmiany	42,1	57,9	61,1	61,1	62,5	69,2
3. pogorszenie	10,5	15,8	16,7	11,1	12,5	0,0
saldo (1.-3.)	36,8	10,5	5,6	16,7	12,5	30,8

OGÓLNE ZAINTERESOWANIE KLIENTÓW USŁUGAMI BANKOWYMI

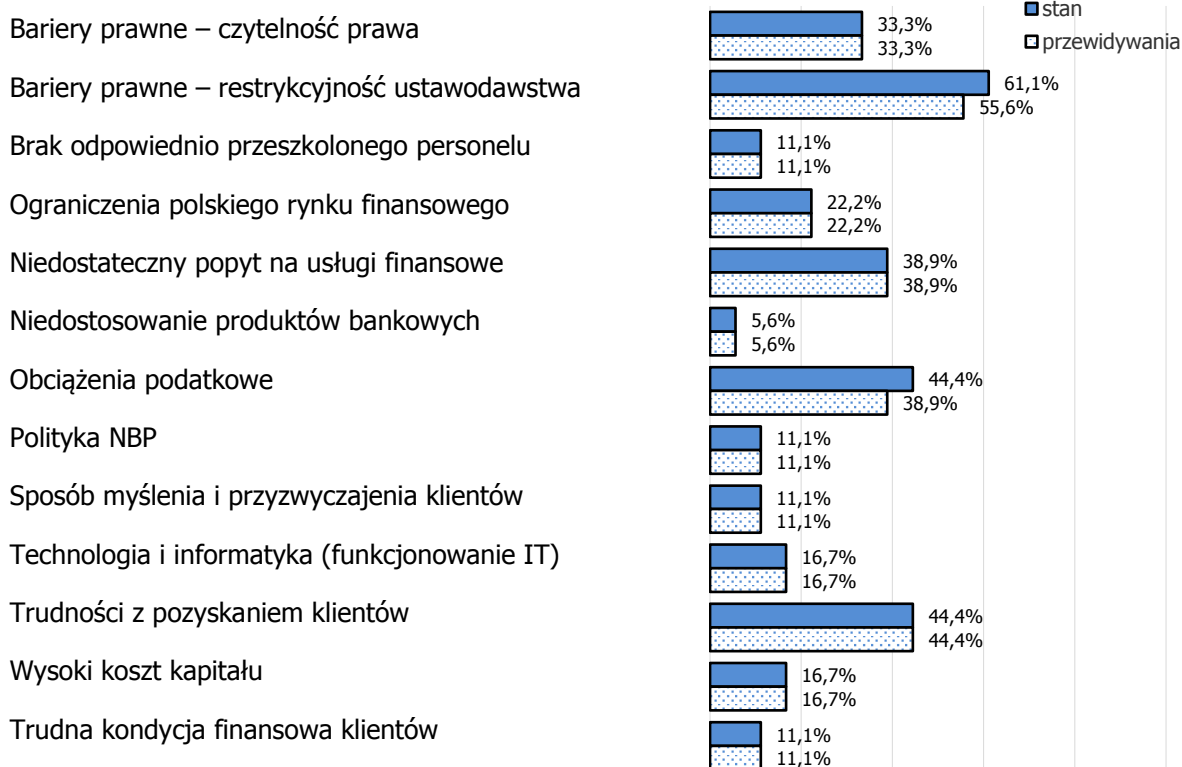
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	27,8	38,9	33,3	5,9	12,5	21,4
2. brak zmiany	66,7	61,1	66,7	88,2	87,5	78,6
3. spadek	5,6	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0
saldo (1.-3.)	22,2	38,9	33,3	0,0	12,5	21,4

WIELKOŚĆ ZATRUDNIENIA

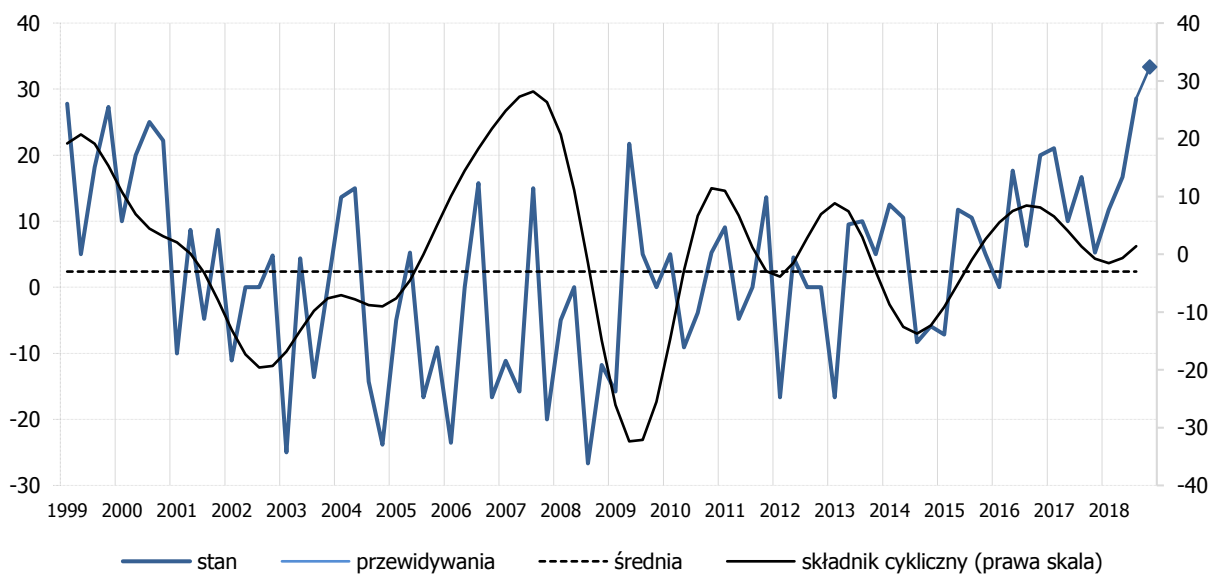

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost >2,5 %	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0	0,0
2. wzrost <2,5 %	15,8	26,3	22,2	41,2	18,8	7,7
3. brak zmiany	36,8	42,1	22,2	11,8	43,8	61,5
4. spadek <2,5 %	47,4	31,6	50,0	47,1	37,5	30,8
5. spadek >2,5 %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
saldo (1.+2.*0,5-4.*0,5-5.)	-15,8	-2,6	-8,3	-2,9	-9,4	-11,5

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ BANKÓW

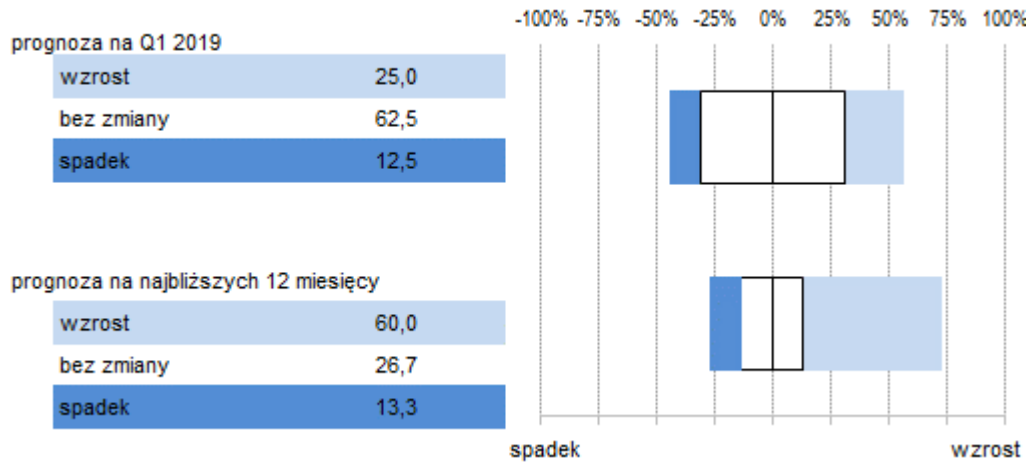

INWESTYCJE KAPITAŁOWE

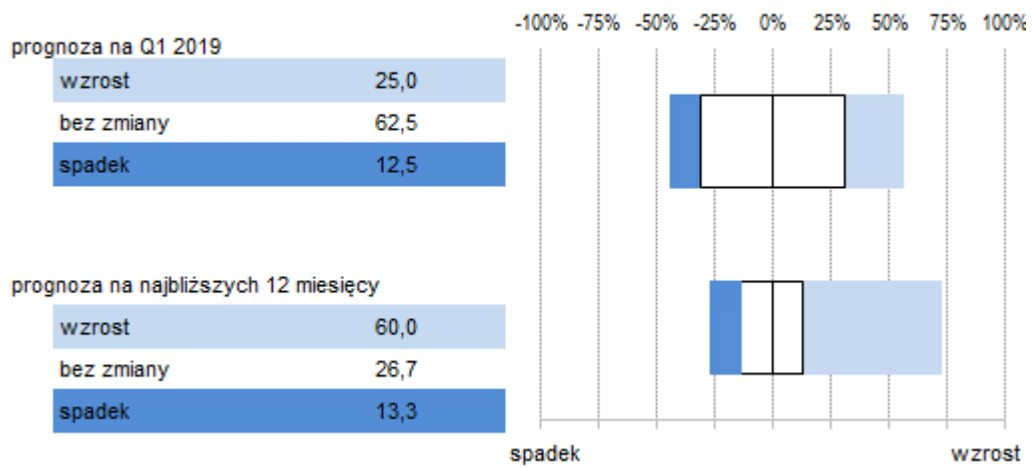

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	22,2	15,8	17,6	27,8	28,6	33,3
2. brak zmiany	72,2	73,7	76,5	61,1	71,4	66,7
3. spadek	5,6	10,5	5,9	11,1	0,0	0,0
saldo (1.-3.)	16,7	5,3	11,8	16,7	28,6	33,3

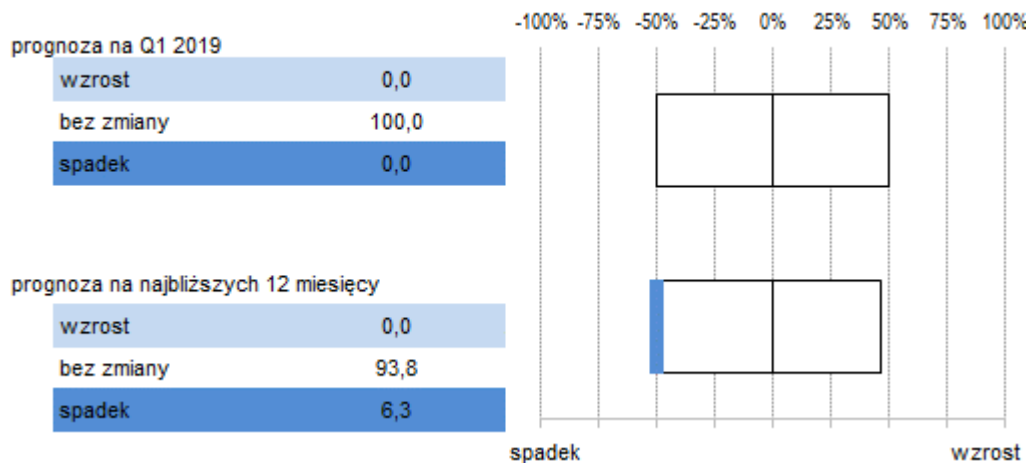
SPREAD (ROZSTĘP) MIĘDZY OPROCENTOWANIEM KREDYTÓW I DEPOZYTÓW

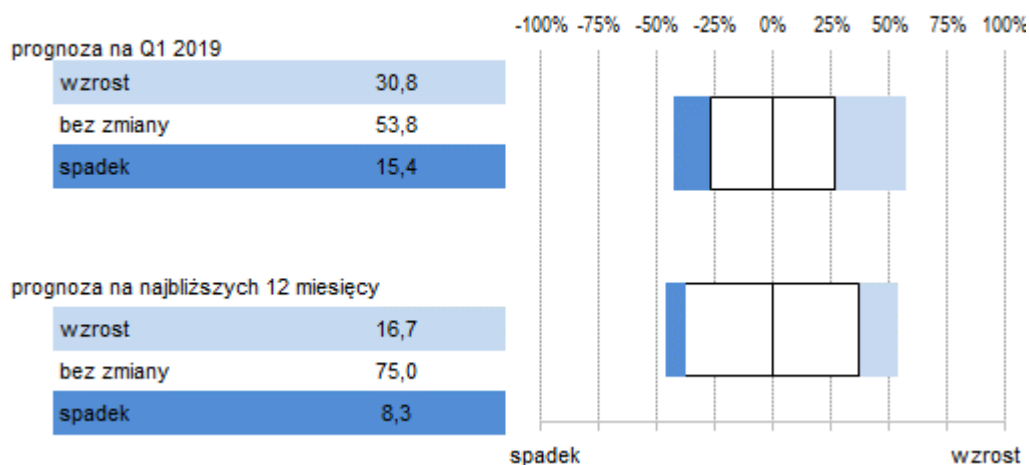
KURS PLN WZGLĘDEM PARYTETU (KOSZYKA WALUT)

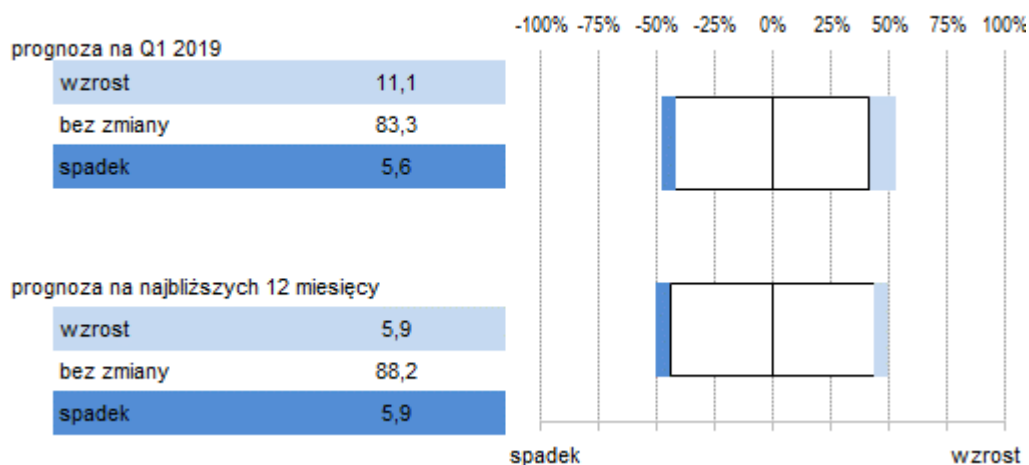
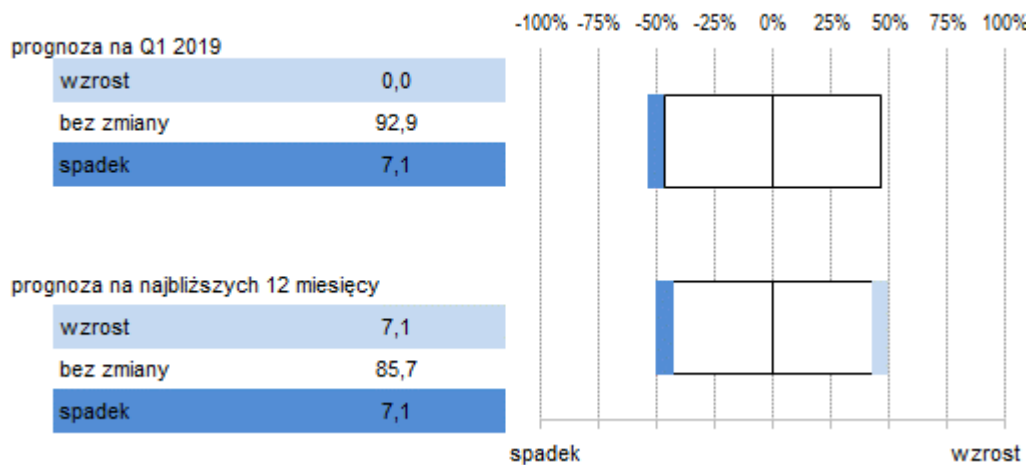
STOPY PROCENTOWE NBP (OGÓLNA TENDENCJA)

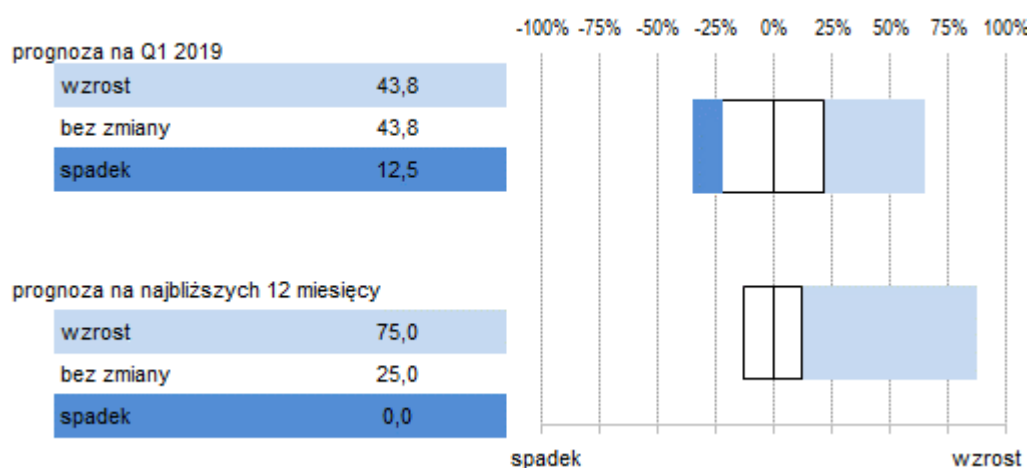
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARKI POLSKIEJ NIEZALEŻNIE OD SYTUACJI SEKTORA FINANSOWEGO

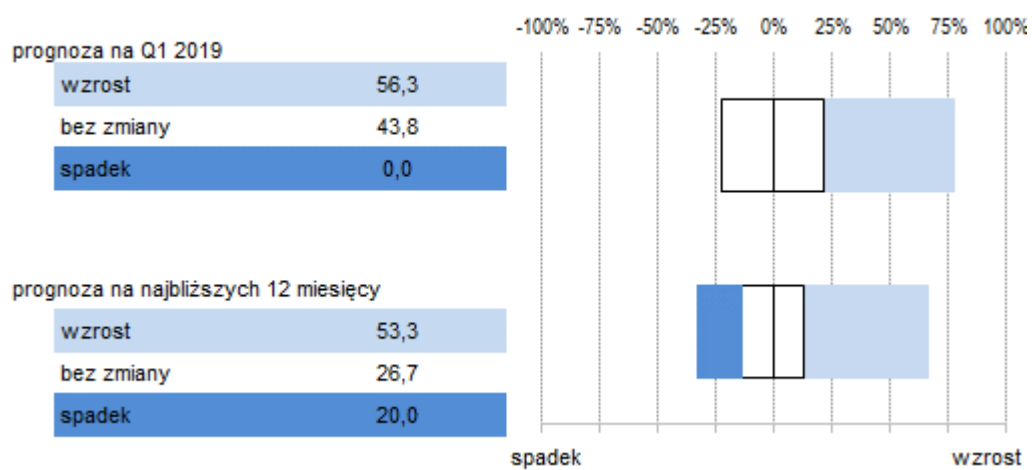
OGÓLNA SYTUACJA SEKTORA FINANSOWEGO NA TLE POLSKIEJ GOSPODARKI

WYNIK NA OPERACJACH *REVERSE-REPO* (POMNIEJSZY O *REPO*)

POZIOM INFLACJI

REALNA PODAŻ PIENIĄDZA

3. Koniunktura w sektorze bankowym w 2018 r.

Koniunktura w sektorze bankowym w 2018 r. cechowała się dużą zmiennością, w znacznej mierze kształtowana przez czynniki instytucjonalne: prawne i podatkowe. Przyrostowi kredytów sprzyjały m.in.: niskie stopy procentowe, adekwatne wyposażenie sektora bankowego w kapitał, stabilny wzrost gospodarczy, korzystna sytuacja na rynku pracy oraz zwiększony popyt na kredyt zgłaszany przez przedsiębiorstwa. Akcja kredytowa opierała się na stabilnych źródłach finansowania, a ryzyko nadmiernej akcji kredytowej było niskie. Ryzyko związane z kredytami hipotecznymi udzielanych w walutach obcych zmniejszyło się. Portfel walutowych kredytów hipotecznych nadal stanowił znaczną część aktywów banków, ale jego wartość systematycznie się zmniejszała. Jakość portfela pozostaje bardzo dobra, podobnie jak sytuacja finansowa większości kredytobiorców. Polski system bankowy charakteryzuje się dobrym wyposażeniem w kapitał, czemu towarzyszy niski poziom dźwigni finansowej. W 2018 r. banki kontynuowały zwiększanie funduszy własnych, utrzymując ich wysoką jakość. Średni, łączny współczynnik kapitałowy utrzymuje się na poziomie 18%, przy czym średnia waga ryzyka jest wyższa niż w większości krajów UE, co przekłada się na względnie większą odporność banków na szoki⁵.

Wynik z działalności bankowej rósł przez większą część roku 2018. Dopiero pod koniec roku tempo jego wzrostu nieznacznie spadło. Dynamika wyniku z działalności bankowej pozostała jednak dodatnia. W związku z dobrą sytuacją gospodarczą w kraju banki deklarowały stabilny wzrost zysków.

Podobnie jak w roku 2017, przez większą część 2018 roku saldo odpowiedzi na pytanie o stan zatrudnienia utrzymywało się na poziomie poniżej zera, przy czym średnioroczna jego wartość była zbliżona do wartości z roku wcześniejszego. Chęć zmniejszenia zatrudnienia może wynikać z silnej presji konkurencyjnej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację całego sektora bankowego jest terminowość w regulowaniu zobowiązań przez klientów. Oceny uczestników badania dotyczące dynamiki jakości portfela należności były dodatnie przez połowę roku, co wskazywało na pewne polepszenie się obsługi zobowiązań przez klientów. Poprawę jakości portfela odnotowano również na koniec roku.

W 2018 r. za najważniejsze bariery rozwoju banki uznały czynniki prawne, a następnie obciążenia podatkowe. W ocenie banków popyt na usługi finansowe pozostaje stabilny, zaś warunki prowadzenia działalności bankowej polepszyły się.

Ankieta badania koniunktury w sektorze bankowym umożliwia wyodrębnienie czynników wpływających na przyszłe zyski i rozwój sektora. W obszarze inwestycji kapitałowych zaobserwowano znaczną poprawę w stosunku do poprzedniego roku. Wartości salda pozostawały dodatnie przez cały 2018 r. Z kolei wysokość *spreadów*, tj. różnicy między przychodem z ulokowania środków a kosztem ich pozyskania, nie ulegała większym zmianom. Brak możliwości znacznego podnoszenia jak i obniżania *spreadów* wynikał z silnej presji konkurencyjnej i ogólnej tendencji do spadku stóp procentowych. Raczej nie należy spodziewać się, by w 2019 r. zdolność banków do generowania zysków wzrosła.

Podsumowując, rok 2018 był rokiem malejącej niepewności i polepszających się wyników sektora bankowego. Nie zrealizowały się niektóre obawy wyrażane w roku 2017. Kolejny rok nie będzie już zapewne tak dobry, na co wskazują wyniki badania przeprowadzonego w styczniu 2019 r. Pogarszająca się sytuacja makroekonomiczna nie daje nadziei na dalszą poprawę koniunktury bankowej.

⁵ NBP, *Raport o stabilności system finansowego*, Warszawa, grudzień 2018.